

El papa, en la terra de Castro

El viatge del papa Joan Pau II és un dels esdeveniments més importants que viurà Cuba des de la revolució de l'any 1959. Preparada amb minuciositat pels dirigents cubans i el protocol de la Santa Seu, aquesta visita és també una de les més significatives del pontífex, que apleix així un dels seus grans somnis de trepitjar una terra profundament religiosa, turmentada per un règim amb actuacions impopulars i castigada per un embargament immoral.

Ningú no s'espera que el papa posi contra les cordes el president Fidel Castro perquè en cap viatge s'ha enfrontat a les autoritats, siguin corruptes, comunistes o s'emparin en una dictadura. Les denúncies contra els excessos sempre han estat minsos, des del periple al Xile del general Augusto Pinochet fins a les visites a la Polònia comunista, passant per les estades a les capitals africanes. Els interessos de l'església catòlica al país de Fidel Castro, que es va refent després de decennis de viure en les catacumbes, se situen per davant dels impulsos del papa polonès. Una vegada més, la diplomàcia vaticana actuarà amb prudència per evitar tensions que poden fer perdre les concessions obtingudes de Fidel Castro, com la celebració del Nadal i la relativa llibertat de cult.

En un moment en què el règim castrista s'esgota per falta d'idees, el papa Wojtyła no sembla disposat a entrar a sac. Fustigar el Líder MÀximo podria ser contraproductiu perquè aquest encara gaudeix de prestigi entre les comunitats cristianes de base, especialment al Brasil i a Centreamèrica. Encara que menyspreada per l'església oficial, la teologia de l'alliberament és un corrent que li permet continuar dient que aposta per l'opció dels pobres en aquest temps de mercat mundial i submissió ideològica. Per aquest motiu, fóra absurd atacar un dels símbols de la lluita social dels més desfavorits d'Amèrica Llatina. El que pot semblar un tiro-nosaure als despatxos del Vaticà i a les tertúlies de Barcelona, París i Londres no ho és tant per als agents

socials que s'esforcen per la reforma agrària al Brasil, la defensa dels indígenes a Guatemala o que proclamen que la lluita de classes no ha mort malgrat que els servidors del pensament únic així ho proclamin contínuament.

Encara que sembli paradoxal, el règim cubà pot sortir enfortit de la visita del papa Joan Pau II. La Havana no és Santiago de Xile ni Castro és Augusto Pinochet encara que molts els vulguin comparar. El Líder MÀximo té molts defectes, entre els quals el de creure's impres-

cindible, pensar que la revolució el sobreviurà i aplicar al peu de la lletra la consigna "socialisme o mort". De moment, les morts es poden comptar per desenes, a la guerra d'Angola, entre els *balseros* que fugiren a Florida o morir d'avorriment, mentre que del socialisme no en queda ni rastre. Però fóra il·lusori no admetre que el castrisme ha significat una de les poques esperances per als més desafavorits, per aquells que no compten en les estadístiques dels organismes internacionals de crèdit, interessats només en la macroeconomia.

El pontífex Joan Pau II pot ajudar a donar més humanitat a un règim com el cubà des preocupat per aquesta faceta dels cubans, encara que aquest es proclami creador de

l'home nou. Fracassat en aquesta sublim tasca, com pot comprovar qualsevol turista que es topi a cada carrer de L'Havana amb una *jinetera* i escolti les queixes per la manca de tot. El president Fidel Castro pot fer algun gest a l'exili, ara que s'acaba de morir una de les seves majors bèsties negres, Jorge Mas Canosa, el tot-poderós president de la Fundació Cubano-Americana. La moderació que li exigirà la visita d'un dels estadistes més carismàtics i respectats d'aquesta fi de segle pot fer més fluïd el diàleg amb els elements menys radicals de la dissidència interna i de la comunitat cubana exiliada a Miami. Uns contactes que poden propiciar el pacte per un postcastrisme sense violència, perquè tothom sembla convençut que a Cuba no es produirà cap canvi significatiu fins la mort de Fidel Castro. ■

ANTONI CASTEL

“La moderació que li exigirà a Castro la visita del papa pot afavorir el diàleg amb els elements menys radicals de la dissidència interna i de la comunitat cubana a Miami.”